

שמוליק ברוקשטיין, משה מיכאל - "החקלאית", באר טוביה
chkl374@netvision.net.il

בקרת ממשק הקולוסטרום

ההמלצות לממשק קולוסטרום נכון: הגמעה, קרובה מאד להמלטה, של כ-1.5 ליטר עד 2 ליטר ולאחר מספר שעות עוד הגמעה של 2 ליטר - מינימום מומלץ, 4 ליטר קולוסטרום באיכות גבוהה (ירוק בקולוסטרומטר) - במקרה זה, כל המרבה הרי זה משובח

לאורך כחצי שנה נבדקו כ-158 ולדות בבדיקת דם בעזרת רפרקטומטר לכלל חלבוני הסרום במטרה לבקר את ממשק הקולוסטרום. את התפלגות תוצאות בדיקות הדם ניתן לראות בטבלה 1.

טבלה 1. תוצאות בדיקת הסרום (מ"ג לד"ל) לקליטת קולוסטרום ב-158 ולדות ימים ספורים לאחר ההמלטה

מקסימום	רבעון רבועון עליון	חציון	ממוצע	רבעון תחתון	מינימום
8.0	6.5	6.0	6.03 *(+0.62)	5.5	4.0

*סטיית תקן

לאחר ארבעה חודשים שבהם הונהגה בקרת האיכות על ממשק הקולוסטרום וכתוצאה מכך, החלה הקפדת יתר על נוהל ההגמעות, ירדה התמותה לשיעור של כ-7%. מעניין לראות שתוצאת הרבעון התחתון מקבילה לערך הסף המוכר לתוצאה סבירה למצב קליטת הנוגדנים, כלומר, שלמרות ההקפדה על זמני הגמעה ולהגמעת כמויות מינימום, כרבע מהעגלים נמצאו בסיכון לתחלואה ולתמותה.

בבדיקת יומן ההגמעות, ממוצע הכמות המוגמעת לעגל היה 3.8 ליטר ב-6-12 שעות ראשונות לאחר ההמלטה, לאור התפלגות נתוני בדיקות הדם ולמרות השיפור הניכר בתמותת הוולדות מתחלואה, יש עוד מקום בתגבור כמות הקולוסטרום המוגמעת בשעות הראשונות שלאחר ההמלטה.

לסיכום

ההמלצות לממשק קולוסטרום נכון: הגמעה קרובה מאד להמלטה של כ-1.5 ליטר עד 2 ליטר ולאחר מספר שעות עוד הגמעה של 2 ליטר - מינימום מומלץ של 4 ליטר קולוסטרום באיכות גבוהה (ירוק בקולוסטרומטר) - במקרה זה, כל המרבה הרי זה משובח. ■

מבוא

מחקרים הראו השפעה מובהקת של המצב החיסוני של העגל, מיד לאחר ההמלטה, על שיעור התחלואה והתמותה בשלוחת היונקים. כמוכן, גם ביצועי הגדילה וצריכת המזון הושפעו מהמצב החיסוני של העגלים ב-24 השעות הראשונות לחייהם. ברפת הישראלית, ממשק קולוסטרום לקוי מתבטא בעלייה מהירה בתמותת הוולדות בגיל 10 ימים עד חודש, כתוצאה מתחלואה בשלשול ובדלקות ריאות. עבודה רבה ויקרה מושקעת בביצוע חיסוני אימהות לגורמי מחלה ספציפיים כגון אשריכיה קולי, רוטה וירוס וסלמונלה, במטרה להעשיר את הקולוסטרום בנוגדנים ספציפיים, בכדי שאלה יגיעו לרך הנולד דרך הגמעתו, בכמות מספקת ובמהירות מספקת, לאחר ההמלטה.

העברה פסיבית של נוגדנים לוולד, המהווה חלק ממה שמכונה ממשק הקולוסטרום, היא נקודה קריטית במחזור החיים של הוולד וכשל בנושא זה מביא לנזק כלכלי רב

העברה פסיבית של נוגדנים לוולד, המהווה חלק ממה שמכונה ממשק הקולוסטרום, היא נקודה קריטית במחזור החיים של הוולד וכשל בנושא זה מביא לנזק כלכלי רב. בבדיקת דם של הוולד, מיממה עד שלושה ימים אחרי ההמלטה, לכמות החלבונים הכללית יכולה לתת אינדיקציה לגבי רמת הספיגה של הנוגדנים ע"י העגל.

אחד האמצעים הפשוטים לבדיקת רמת החלבונים בנסיוב הוולד הוא מכשיר הרפרקטומטר. כשל בהעברה פסיבית נחשבת תוצאה של 5.5 גרם חלבון לדציליטר סרום ומטה. עדר חלב גדול סבל משיעור תמותת ולדות גבוה (24%) כתוצאה מתחלואות מעיים וריאות. הוחלט לבצע בדיקות דם בעזרת מכשיר הרפרקטומטר לכל ולד שנולד בתוך 4-2 יום לאחר ההמלטה. רמת נוגדנים המצביעה על קליטה טובה דרך הגמעת קולוסטרום היא של 10 גרם לליטר והיא מקבילה ל-5.5 גרם לדציליטר כלל חלבוני הסרום.